

ny världsbild

TIDSKRIFT FÖR
MORALISK
UPPRUSTNING

NR. 4 1972

TIDSKRIFT FOR
MORALISK UPPRUSTNING

Utgives av IDÉ och KULTUR
Utkommer en gång i månaden

Nr 4 — 1972

I redaktionen
Finn Harald Wetterfors
Jan Franzon
Gunnar Wieselgren
Lennart Sjögren ansvarig utgivare

Nordiska medarbetare
Einar Engebretsen Norge
Keld Jørgensen Danmark

PRENUMERATIONSPRIS
per kalenderår (12 nummer)

Sverige kr 25 —
Danmark dkr 32 —
Finland mk 20 —
Norge nkr 30 —

SVERIGE

Sveavagen 346 tr 111 34 Stockholm
Postgiro 70 61 90 6 Tel 08/10 34 56

FINLAND

Postgiro 11 20 95 Helsingfors

NORGE

Sophus Lies gate 5 Oslo 2
Postboks 1243, Vika Oslo 1
Postgiro 12 579 - Tlf 56 34 14

© NY VARLD I BILD
Tidskrift för Moralisk upprustning

Tryck Br Tenga Oslo

Omslagsbilden

Kan Norden gå i spetsen för en renassans inom familjelivet — var en av frågorna vid en nordisk konferens för Moralisk upprustning i Uppland över påsken. En rad familjer deltog, bland dem studierektor Silas Rydgård och hans familj från Lidingö. Konferensen omnams också på sid 13 i detta nummer.

Svart på vitt

När den engelska karikatyrtecknaren Giles i Daily Express för-
evigar en handelse i engelskt liv med sitt ritstift, kan man vara
saker på att handelsen är hogaktuell.

I England liksom på så många andra håll i världen i dag är det
modernt för man och kvinna att «sammanbo» utan att gifta sig.
Foljden har blivit, enligt en överraskande rapport i den engelska
pressen i förra månaden, att många ungdomar gifter sig i hem-
lighet «De är radda för att bli ansedda som gammalmodiga eller
efterblivna om de gifter sig — så de säger ingenting till sina van-
ner», heter det i Daily Express.

Samtidigt publicerade Giles med sina humoristiska pennstreck
en scen i ett engelskt vardagsrum. En ung kvinna med tre barn
och det fjärde på väg anförtror sig i ett plötsligt utbrott av upp-
riktighet åt sin mamma, som kommit på besök: «Mamma, jag har
något oforfarligt att berätta. Augustus och jag har varit gifta i
många år.»

Utsträckt på divanen ligger Augustus och läser en minibok.
Det är Moralisk upprustnings «The Black and White Book», som
också utkom i förra månaden, och som blivit en bestseller.

I ett horn sitter en tonårig flicka och läser en annan bok med
titeln «Sag aldrig nej». Denna syftar på en artikel i Daily Mirror
om den lilla svart-vita boken under en sju-spaltig rubrik — Say
no, girls! Artikeln börjar «Det basta preventivmedlet är ordet
nej! Det är säkert och medför inga skadliga bieffekter.» Citatet
är hämtat från två tonårsflickor som varit med om att skriva bo-
ken. För övrigt handlar den mycket litet om sex (som en artikel
på sidan sex i detta nummer klargör). Den beskriver sig själv
som en «handbok i revolution».

I vilket fall som helst tycks The Black and White Book ha rott
om i den kaotiska djungel av normer och antinormer som dagens
människor tvingas att trassla sig fram igenom. Man hoppas på att
den kan ha andel i att reda ut perspektiven. För det finns sam-
tidigt många som har en saker kansla för vad som är det ratta
och det basta i längden. Daily Express sagesman angående ak-
tenskapsfrekvensen slutar nämligen sitt uttalande så här: «Akten-
skapet är inte bortspolat och ute. Det är populärare än någonsin.»

Personligheten

Av

Bremer Hofmeyr

När jag var student, sade en vis man till oss «Ni ungdomar vill till varje pris uttrycka er personlighet Ni anser naturligtvis att den är något fint att ge uttryck åt »

Visst ansåg vi det Vi kände att vara personligheter skulle hejdas i vaxten, om inte våra begär fick fritt utlopp

Personligheten är precis som ett persikotrad Om det inte beskars växer det snabbt upp till en ansenlig höjd Det ser så ståtligt ut för ögat Det enda problemet är att det bär dålig frukt och dör för tidigt

Manniskonaturen är full av begär Manniskan tror att hennes mål är att tillfredsställa dem Därfor inriktas allt i henne på detta Andå kan inte ens framgången riktigt tillfredsställa henne

Manniskan har också en rad behov Om de tillfredsställs blir hon en fullgången personlighet Men det som manniskan behöver kräver mycket mer av henne än det hon begär Därfor tenderar hon till att undvika vad hon behöver och stracka sig efter det hon begär Det leder till frustrering

Det är ett grundläggande missstag att tro att manniskan blir tillfredsställd av det hon får I verkligheten tillfredsställs hon genom det hon ger till andra

Barnen behöver kärlek Får de inte kärlek utvecklas de fel En mogen människa behöver ge andra omsorg Innan hon lart det, är hon inte mogen

Andå finns det många vuxna människor som är på jakt överallt efter värme och tillgivenhet från

andra Hos den ena manniskan efter den andra söker de febrilt efter bevis på att vara omtyckta Det blir till en lidelse hos dem, och om den inte blir tillfredsställd, känner de sig bedragna av livet Men den verkliga tillfredsställelsen upplever de aldrig, förän de förstår sitt verkliga behov Det verkliga behovet hos varje människa, som alltid kan bli fyllt, är behovet att göra något för andra

Kravet på att bli omtyckt hör samman med kravet på sexuell tillfredsställelse Det är univer-

finna tillfredsställelse på sitt sätt Men den sexuella personligheten blir den osakra personligheten Ett samhälle som präglas av sex blir inte mindre frustrerat utan mera

De flesta känner till någon som i lydnad för sin kallelse i livet har avstått från alla krav på den glädje som hem och familj innebar och ändå tycks utstråla tillfredsställelse på alla sätt Var och en som inte är gift eller har familj, vilket skalet därtill är, skulle kunna uppleva detsamma

Hela personlighetens behov är någonting helt annat än dess sexuella begär Det är att uppleva att Gud som skapat våra begär kan styra dem, att den dynamo som sex är inte leder till någonting annat än död livloshet, när den enbart är inriktad på sin egen tillfredsställelse, men att samma dynamo kan bli den skapande drivkraften till osjälvisk omsorg för andra, till att bygga ett nytt skapande samhälle, när den får användas av Gud

Det finns också ett begär efter storhet Det är på sitt sätt också ett behov Vi är alla födda till att finna den storheten, var och en på sitt sätt Men den storhet som personligheten kräver är någonting annat än den storhet den behöver Den begär att bli känd av människor, att hyllas, bli populär, applåderas Den storhet personligheten behöver är storheten i att malmedvetet sträva mot stora mål

Till sist har vi också ett krav på att vara oberoende Andå är det ofta så att de som hogljuddast

Forts s 13

Bremer Hofmeyr

sellt Otaliga läkare och psykologer är — vanligtvis mot betalning — redo att förklara hur väsentligt det är att det sexuella begäret skall bli tillfredsställt Det har nästan blivit helt accepterat som ett «maste» och som ett faktum att manniskan blir svaltfödd och forkrympt, om det inte blir tillfredsställt Och så har lagar och konventioner kommit till i syfte att tillfredsställa detta krav och göra det möjligt för var och en att

Rapport från Ruhr

Den 17 till 21 mars hade vi den stora formen att åter vara i Ruhr, darav lordag-sondag på en europeisk samling for Moralisk upprustning i Essen och de foljande två dagarna på besök i olika familjer i Ruhr och Bergisches Land. Det var ett varligt Ruhr, med fagelsang, ljum luft och trad som holl på att gå över i gront.

Tyskarna bar i hog grad konferensen. Annars var det verkligen en europeisk manifestation, med 13 lander representerade, en hel invasion från Frankrike och Holland och manga från England, Schweiz och Norden. Man fick en stark fornimmelse av den stegrande kraften i en gemensam europeisk aktion.

Vi hade tillfalle att vara med om

forberedelsen på fredagskvällen, da Leopold von Buch, direktor i ett stort kolgruvebolag, delgav planen for dagarna. Vid hans sida stod Hubert Eggeman som ar forman i en av de storsta gruvorna. «Det ar inte langre fråga om makt», sade von Buch, «utan om kraft, moralisk kraft. En fornyelse av de moraliska krafterna i hela varlden ar det enda hoppet for demokratin. Den enskilde kallas till ett nytt ansvar.» Ett mote agnades åt Europas enhet, ett annat åt demokratin och ett tredje at konferensens motto «Familjer, skolor, industrier, folk — en ny kraft i demokratin».

Industrin stod hela tiden i forgrunden. Dar fanns representanter från England och Schweiz, Hol-

land och Frankrike, sarskilt industriområdena i Nantes och Lothringen.

Heinz Krieg, larare från Berlin, talade om hur hans ansvar vidgats fran skolan till hela samhället. Men ansvaret kan också gå den motsatta vagen, sade han «Vi borjar med Europa och slutar med helt personliga saker».

Adolf Scheu, dynamisk socialdemokratisk medlem av forbundsdagen, talade om att han av sin kollega Peter Petersen, som tillhor oppositionen, bemyndigats att tala i hans namn. Ett oerhort fortroende i den spanda situation som uppstått i samband med frågan om ostfordragens godkännande. Scheu talade tillsammans med sin hustru om barnuppfostrans forbindelse med politik och europaproblem. Han sade att han ville bygga lag över partierna av overtygade människor, i forsta hand forpliktade till vad som ar rätt.

Sven Fraenki

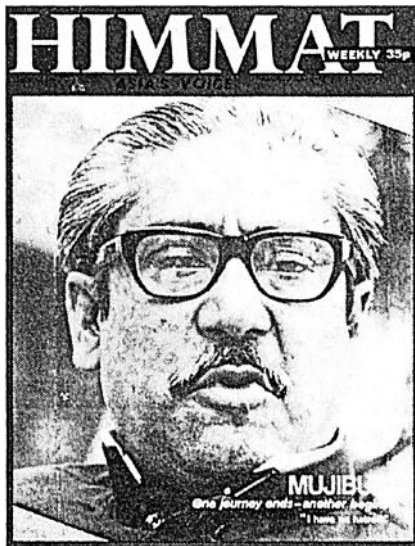
Bistånd till Bangladesh

En mindre delegation från Moralisk upprustning besökte nyligen Bangladesh. Där ingick bl a redaktoren for den indiska tidningen HIMMAT, Russi Lala. Under en veckas tid träffade de presidenten Sheik Mujibur Rahman och flera medlemmar av hans regering, rektorn for universitetet i Dacca och manga andra.

Rektorn berättade att ca 35% av universitetets 20 000 studenter hade dodats under frihetskampen. Undervisningsministern, professor Yousuf Ali, påpekade att 75% av skolorna i Bangladesh hade förstörts under de 9 månader som striderna pågick. Detta far ett annu allvarligare perspektiv, nar man tankar på att nastan 80% av befolkningen ar analfabeter.

Nar redaktör Lala träffade Sheik Mujibur Rahman visade han honom HIMMATS forstasida med en stor bild av sheiken. Under bilden stod det «Jag har inget hat». Sheiken såg lange på det. Så upprepade han «Det ar riktigt. Jag

har inget hat.» Detta ar ingen självklarhet for en folkledare som tillbringat tio år i fangelse och vars folk lidit så mycket. Men det ar ett lofte for Bangladesh fram-

Omslaget till det nummer av den indiska tidskriften Himmat som presenterades Sheik Mujibur Rahman med citatet från honom «Jag har inget hat.»

tid.

Som bekant står Bangladesh inför valdiga ekonomiska problem. Vastpakistan holl nere industrin i Bangladesh. For det mesta agdes de industrier som fanns av vastpakistaner. Manga av dessa industrier ligger idag nere. 247 jarnvagsbroar har förstörts. Korrugerad plåt ar ett av de mest trangande behoven, eftersom de galler att skaffa tak över huvudet till landets 35 miljoner hemlosa.

Handelsministern M R Siddiqui ansag dock att man kan våga hoppas på ett ekonomiskt uppsving. Forst och framst darfor att landet har gott om jute, ris och te. For det andra darfor att hela administrationsapparaten fortfarande ar intakt. For det tredje darfor att det finns en verklig insatsvilja hos folket.

Delegationer vantas nu från Bangladesh till Moralisk upprustnings asiatiska centrum i Panchgani, nara Bombay, den forsta re-

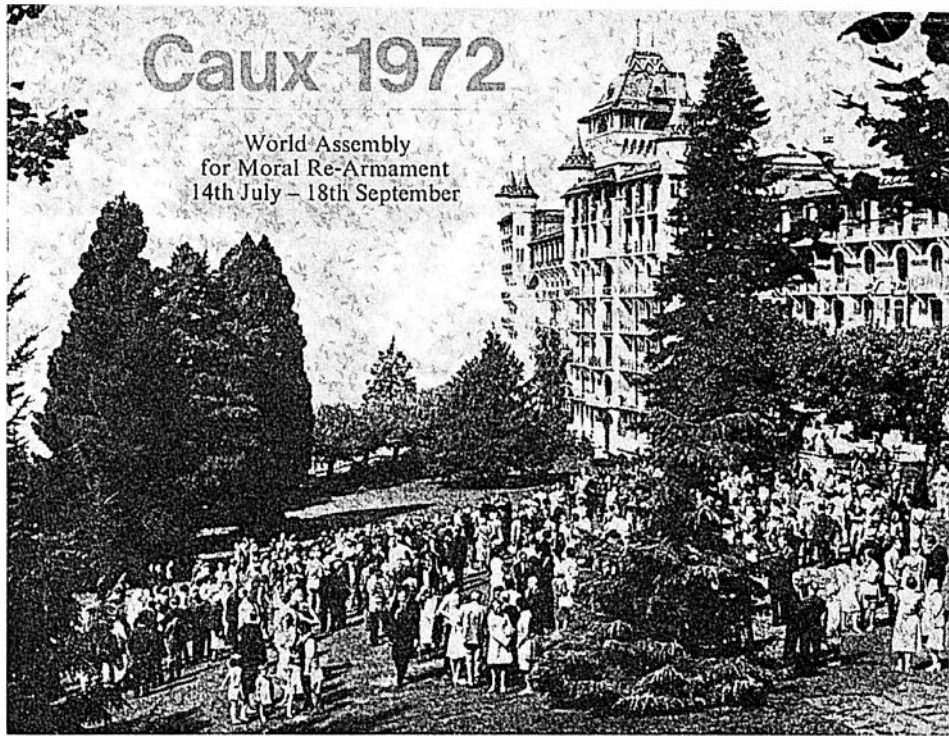
Forts s 14

CAUX kan sakerligen med större rätt än någon annan plats kallas en motesplats för hela världen. En plats där människor av alla kategorier från alla kontinenter verkligen möts. I FN-högkvarteret i New York samlas delegater från 132 nationer. Men fråga är om de verkligen möts, om debatterna någonsin blir en dialog. Om inte «Forenta» nationerna är en illusorisk efterkrigsdröm och FN-skyskrapan ett nytt Babels torn.

Mountain House i Caux är ingen skyskrapa. Men det når bokstavligen skyarna på sin utsiktspunkt 700 meter över Genevesjön med Europas högsta alpmassiv som horisont. Skönare motesplats lär inte finnas på denna jord. Det är dock inte för naturskönhetens skull människor söker sig till Caux. Det är för att möta andra människor — och sig själva. I Caux möter man som ingenstans annars världens problem personifierade, patagligt närvarande i medmänniskor, som man kommer till tals med och lär känna.

Det som gör Caux till den märkligaste motesplatsen i världen är inte bara att man där nästan får leva med i de problem, som vållar spänningarna och splittringen mellan människor och nationer, raser och samhällsgrupper. Det unika med Caux är att människor, som lever mitt i dessa problem, där möter en lösning och ett hopp.

Den djupaste upplevelsen för oss, som haft förmodningen att få komma och återkomma till Caux, är väl upptäckten att det i grunden är samma problem som enskilda människor och nationer, familjer och partier, samfund och industrier brottas med överallt i världen. Problemet är desamma därför att mänskliga konflikter, i stort och smått, alltid har samma rotter. Också bakom invecklade politiska och ekonomiska konflikter ligger sveket mot enkla moraliska normer, ärlighet, renhet, ömsjälviskhet och kärlek. Det är detta svek som skiljer oss från andra människor och från det bästa i oss själva. Det är bara på dessa normer vi kan bygga en djup och varaktig mänsklig gemenskap, ett

Inbjudan till sommarens konferens i Caux

bättre samhälle och en bättre värld.

Det hoppingsgivande i Caux är att vi där möter människor som genom att ställa sitt liv under absoluta moraliska normer funnit en väg ur inre och yttre konflikter i sitt eget liv, i sin familj, i samlivet och samarbetet med andra människor.

Men kan det verkligen vara ett hopp, kan det ha någon reell betydelse för världssituationen att denna lilla minoritet av mänskligheten funnit en sådan lösning? På den berättigade frågan kan man först svara att denna lösning är den enda realistiska, därför att den är radikal nog att gå till roten med problemen. Också politiska fredsavtal och samhällssystem måste ha sin grund och garanti i förpliktelsen till absoluta moraliska normer för att inte snart nog brytas ner av nya konflikter. För det andra kan man svara att kampen mellan gott och ont, rätt och orätt i världen avgörs inte av mänskliga majoriteter. En enda liten men stadig ljuspunkt kan öskadliggera ett stort mörker. Caux har med rätta liknats vid en fyr som visar mänskligheten en trygg farled genom ett tätande

världsmörker.

En framtida historieforskning kommer förvisso att bekräfta vad Caux «osynligt men effektivt» (för att citera Konrad Adenauers ord) betytt i det internationella fredsarbetet efter andra världskriget, för försoning mellan länder och folk, och för världsekumeniken i dess djupaste dimension.

Man kan ibland i Caux ha en känsla av att vistas på en plats mellan himmel och jord, bokstavligen och bildligen. Hela detta världsentrum är byggt på tro och fungerar på tro, utan materiella garantier. Var annanstans i världen fungerar ett jattehushåll på över tusen personer — och fungerar med schweizisk precision — utan praktiskt taget någon anställd personal, som en spontan och inspirerande daglig arbetsgemenskap?

Caux är sannerligen värt att lära känna. Det är ingenting för bekväma turister, men det är MOTESPLATSEN för alla människor som insett eller anat att en andlig och moralisk upprustning är det enda framtidshoppet för var och en av oss, för vårt land och för världen.

Nils Gosta Ekman

Aktionsprogram i svart-vitt

Revolution har blivit ett vardagsbegrepp i det konservativa England Och England av idag befinner sig utan tvekan i en revolutionär situation I ett land som ofta kannetecknas av maktighet har saker börjat handa och handa fort Situationen på Nordirland har blivit revolutionär Kolgruve-strejken i februari hade sånar stortat regeringen, ingen vet när nasta urladdning kommer

I ljuset av detta kanske det inte är så konstigt att människorna blivit mer och mer öppna för varje ny impuls, varje antydan om en väg ut Cynikern säger att engelsmannen tål det mesta, och att England kommer att se ut som nu ett bra tag framöver Men förändringens krafter är så starka att en fundamental omsvängning verkar oundviklig Frågan är bara i vilken riktning den kommer att ske

Ordet revolution skallar mellan Oxfords medeltida stenvaggar Och har samlades 150 människor veckan före påsk på inbjudan av en grupp engelska studenter till vad som kallades en «aktionskonferens»

En konferens i Oxford förväntas kanske ha en ganska akademisk karaktär Icke denna Första stund råder en anda av «praktik före teori» Det är ganska betecknande att denna konferens kommer att mynna ut i olika aktionsgrupper som inbjudits till olika delar av Storbritannien

«På grund av bristande intresse är morgondagen inställd» Så började inbjudningskortet Men det fortsatte «Men vi är intresserade, lösningar är möjliga» 150 människor från 19 länder horsammade inbjudan och kom

Klartext

Ett av konferensens temata var spridandet av en liten «revolutionär handbok» som just kommit ut

Många finner tillfredsställelse i teoretiska utläggningar Men kanske är det så att fler och fler «intellektuella» söker sig till det praktiska och enkla För inte så länge sedan krävdes av varje skådespel, varje bok, varje film att den skulle vara sofistikerad, människorna skulle inse att världen

är komplicerad Men utvecklingen har gått mot enkelhet Det har blivit möjligt att säga vad man menar och uttrycka det enkelt Det var med dessa reflexioner i huvudet jag laste den lilla skriften som har titeln «Den svartvita boken» På en kvart fick jag lara kanna grundtankarna i en revolution som bygger på förändring i människor, och jag fick praktiska anvisningar för hur jag kunde sätta igång den

Boken är i första hand tankt för skolorna där den ideologiska aktiviteten är mycket intensiv Peter Rundell, en av de studenter som sammanställt boken säger «Vi vill ge den vanliga människan ett enkelt aktionsprogram Både hogern och vänstern ska kunna finna något nytt i den Enda kravet på lasaren är att han vill förändra det som är fel omkring honom»

Gensvar

Under de sex dagar boken har funnits tillgänglig har följande hant 50 000 exemplar har sålts 11 tidningar har kommentarer ►

Dr William Nkomo (tv) och biskop Kalle, Nigeria, under världskonferensen i Caux sommaren 1971

”Alla svartas fader”

En av Sydafrikas svarta ledare, dr William Nkomo, avled i Pretoria strax före påsk Som ung nationalist hade han grundat den afrikanska nationalkongressens ungdomsliga, därför att han ansåg moderorganisationen vara alltför konservativ När dr Nkomo nyligen valdes till ledare för institutet för förhållandet mellan raserna i Sydafrika (Institute of Race Relations), blev han av en tidning beskriven som «alla svartas fader» I New York Times beskrevs han vid sin död som «en framstående afrikansk ledare, talesman, folkbildare och kritiker av apartheid» Tidningen The World i Johannesburg, som är afrikanernas tidning, agnade hela sin första sida och två sidor inuti tidningen kring hans bortgång «Han var en uttalad nationalist, men han älskade alla folk i Sydafrika» skrev The World

I början av 50 talet lärde William

Nkomo kanna Moralisk upprustning 1955 besökte han Sverige och deltog då bli vid framförandet av den afrikanska pjäsen Frihet på Dramaten i Stockholm Förra sommaren ledde han en delegation bestående av 20 svarta och vita från Sydafrika, bland dem sju rektorer, till världskonferensen i Caux Hans tal där rapporterades regelbundet i Sydafrikas press «Det har alltid varit min dröm att bryta sonder förtryckarnas fjattar överallt i världen», sade han bli «Men vi måste också bryta sonder hatets och stolthetens bojer i oss själva Jag skulle vilja att en kommandostyrka av människor opererade runtom i Afrikas kontinent, som kampade för att våra ledare inte skulle låta sig mutas, att de skulle börja hata allt som splittrar människor och börja leva ut den tro som är av vital betydelse för min kontinents framtid»

Jean McAll—

Så ser jag på världen

Vi som tillhör den generation som fötts efter 1945 har dragit våra egna slutsatser om den värld vi tar i besittning

*Våra faders gudar har vi ingen respekt för
Socialister och konservativa är varandra ganska lika i sitt sätt att handha makten*

Begäret efter pengar sitter lika djupt i arbetarklassen som hos någon annan

Kommunismens försöksprojekt Sovjet har byggt sitt eget imperium och är biten splittrat från dem som sags ha samma ideal

Amerikas materiella superstat häller på att urholkas inifrån av maskar

Vetenskapliga och tekniska prestationer tycks lagga allt utom fred och samförstånd inom räckhåll för människan

Samhällets sonderfall tycks vara oundvikligt Internationella konflikter är alltför farliga — därför utkämpas konflikterna inom nationerna Inbördeskrig hör till dagsordningen och primitiva vapen som spjut och stenar används igen

Revolutioner från höger och vänster skakar först om det etablerade status quo och dör sedan bort som vata fyrverkeripjaser Många människor har utnyttjat revolution för att själva komma till makten och har sedan förtratt den Nasta generation har sedan ingenting att engagera sig för

Kina har försökt att hålla elden brinnande med utrensningar och valdsvargar Men t o m Kina, som utropat sig till de förtrycktas förkampe, lammade Bangladesh på sitt öde

Jag tillhör den tredje generationen i vår familj som frivilligt ger sitt liv till Moralisk upprustnings revolution Den revolutionen är unik, för den använder revolution i den mänskliga naturen till att ge Gud makten, och det behövs en permanent revolution i människors liv för att Han skall behålla den

Den Gud som binder samman århundradena och som alltid någon gång i varje människas liv oroar hennes samvete är värd att lara kanna grundligt

Magnus Robach

både idemässigt, koloristiskt och textilt

En skapande cirkel

— Dessa bilder handlar om hur tillstanden födelse, liv, död följer efter varandra i varje dag, står det skrivit i en av de dikter hon spikat upp bredvid sina akvarellsviter. Men hon upprepar gärna orden, när hon får möjlighet att för utställningsbesökaren dokumentera vad hon menar med sin konst.

— Dodens tid är en förutsättning för födelse, lagen om detta är själva rörelsen framåt, säger hon ivrigt och tillägger, att hon vill gestalta hur man «kommer in i en skapande cirkel».

— Det paradoxala är, menar Gerd Ekdahl, att enda vägen är att säga nej till sig själv och att lyssna till Gud. Och så försöker hon skapa utifrån denna upplevelse.

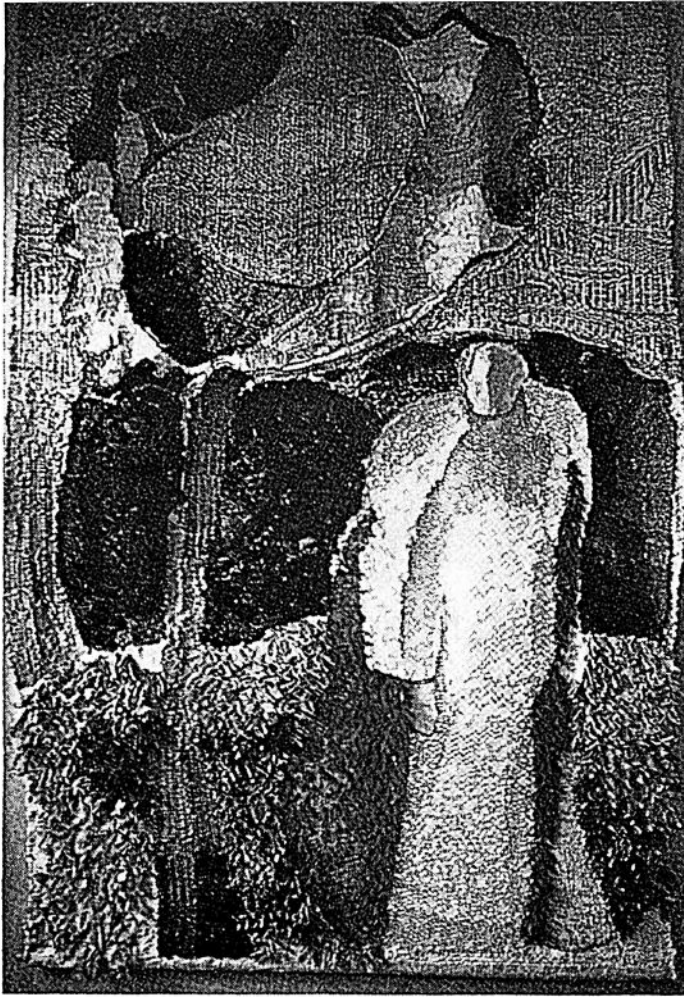
Resultatet har blivit drömmar och visioner i skona, annu ofullgångna akvarellskisser, där det blodroda, lidandets och kärlekens färg, sammanblandas med det ondas svarta. Ibland syns en vit hand liksom omdirigera skeendet i målningarna. Hon säger det inte själv, men detta ljus som plötsligt översköljer de tunna akvarellerna måste vara hennes omedvetna uttryck för hur Gud bryter in i hennes liv.

Om akvarellerna upplevs som själens haftiga andetag tillfälligt infångade bakom glas och ram är gobelangerna uttryck för den mogna och dynamiska konstnärinnan. Här exponerar Gerd Ekdahl ett haftigt temperament, en formvilja och styrka som starkt kontrasterar mot det folkviseveka i målningarna.

«Farligt att inte lyssna»

Hon har låtit reproducera gobelangen Den lyssnande mannen på

Forts sid 12

Den lyssnande mannen — gobelang av Gerd Ekdahl

Den lyssnande människan

Ur ena hornet av Galleri 54 på Parkgatan i Göteborg strömmar musik, det är uråldriga svenska folkvisor och entonigtsjungna ramsor, i ett annat horn alldeles vid ingången blommar den svenska folksagan med sitt mysterium bakom glas och ram. Från mittsalen hors en ivrig rost. Det är Gud som finns i myllan, ja ingen mindre än Gud! Så när vi bryter mot Guds lagar i naturen, så forstor vi allt, alla möjligheter. » En spad, ibland lite gall rost, som ivrigt förklarar, gestikulerar, vadjar.

Man tycker sig känna igen den långa gestalten, de fladdrande handerna. Jo — de finns där i målningarna, antydningvis, halvt

gomda, utsträckta, sammanknutna. Till och med färgen på kinderna, de haftigt röda fläckarna, som slår ut i iver och bleknar i tystnaden finns där på målningarna. Så är det — konstnärinnan och hennes verk är ett, de speglar varandra.

Det är en debututställning. Gerd Ekdahl har visserligen varit med på flera utställningar, hon har vunnit både stipendier och pris, bland annat Göteborgs stads kulturpris 1970, hon har skapat en rad stora gobelanger och vavar för offentliga lokaler — men det har är hennes första separatutställning. Och hon manifesterar sig själv, hon presenterar ett material som är rikt och overtydligt,

recenserar två utställningar:

Hon återskapar tystnaden

Kerstin Raaf är en svarfångad fågel, en sällsynt gast i svenska konstgallerier, sade ordföranden för Norrkopings museinämnd, borgmastare Lutteman vid öppnandet av denna unika utställning. Han tillade att det var en stor ära för just Norrkopings museum att få visa Kerstin Raafs konst, men att det också var naturligt att det blev detta museum, då konstnärinnan genom sin slakt har stark ostgotisk anknytning.

Att mitt i en myllrande och våglad vernissage få fatt på den utställda konsten är aldrig lätt. Man är på väg mot en tavla, men så dyker gamla vänner upp och tavlan förvandlas till en vans ansikte. Det var trångt och stimmande på vernissagen den 19 mars. Men tavlorna fanns där. De fanns där hela tiden omkring oss som en vitbla och gyllenbrun ton. De fanns där som en stillhet i djupet av en sjö eller vid randen av en oken. De fanns där på samma sätt som konstnärinnan själv. Avspant leende, tysta, svalt skona, avvaktande.

Det finns två perioder i Kerstin Raafs liv. Två perioder av skapande. Och mellan dem ligger långa år av självald asketism och utgivande i odmjuk tjänst för människor. Jag formodrar att vad som vi-

sas på Norrkopings museum är helt nytt, så nytt att det nästan borde dofta terpentin om tavlorna.

Men om produktionstiden varit kort är den inre process lång, som fort fram till det slutliga uttrycket, det som hela tiden trängde genom larmet och manskornas moten och var det man klarast mindes efter vernissagen.

Denna långt drivna enkelhet, så starkt förbunden med lärarens Fernand Legers konst och — kan man också säga — vänner Le Corbusiers uttrycksformer. Att bevara enkelheten i uttryck i en tid som är så förvirrande fylld av mångfald och där det aktuella konstuttrycket icke är enkelhet utan snarare kaotisk förvirring.

En inre hållning

Djupt inifrån en inre frid stannar dessa bilder. De är solbegjunta, avklarnade och skona. De svalkar trots att solen bränner över okensanden i de marockanska motiven och över gatstenarna i de franska minnesbilderna. De är i djupaste mening meditativa. Det underliga är att mannen som sitter försjunken i tankar vid Cafe Au Depart och ser ut över det soldränkta torget förmedlar samma frid som den tyst blickande skogs-

sjön i Sverige, fastan både kolorit och motiv är helt olika.

Det finns ett djupt andligt sammanhang mellan alla tavlorna, helt oberoende av motiv. Ett nature morte med dova varma färger, en svensk skogsbacke eller den röda jorden i Rhonedalen — alla dessa tavlor bars av en smartsam skönhet, som talar om en inre hållning, som är ovanlig.

Med den internationella anknytning som Kerstin Raaf har var det inte överraskande att mota en rad sydlandska motivval. Araber i samspråk, Åsnedriven oljepress, Rhonedalen, Fiskare vid Seinekajen. Alla präglade av denna beundransvärda och svåra enkelhet, som bara den djupt samlade och medvetna konstnären kan astadkomma.

Överraskande var de svenska motiven, en svit från en sista blandande solhost i Ostergötland. För att kunna översätta den sydlandska stillheten till svenskt färgspråk måste man kanske söka sig in mot skogarna och sjöarna. Här är fargerna varma, gyllene och morka. Dessa vemodspräglade landskap är djupt gripande. Det är som om man ser sitt land på nytt. Morgonljus över Östra Lagern, Den svarta sjön, Skogsparti i Ydre och den underskona Skogsbacke, där bara ett enda lysande blad får tala för all hostlig skönhet, för lidande och död.

Kerstin Raaf har gett färg åt ogonblickens evighet. Hon har återskapat tystnaden och det andlösa, svärfångade, som heter renhet. Där finns en varm glädje och ett stilla accepterande av livet i denna konst, som gestaltar vyer och scener från så många länder i världen.

Att en tiondedel av varje tavlas pris ska gå till Caux bör inspirera många att förvärva en Raaf!

Kerstin Raaf har ställt ut på Norrkopings museum. Här visar hon «Åsnedriven oljepress», som museet inköpt.

VARDAGSVINKELN

I en studiecirkel med huvudsakligen skolungdom kom vi in på frågan om invandrarnas situation. Efter en stunds eftertanke inför frågan vad vi skulle kunna göra för invandrarna i vårt land så en av flickorna

— Jag tror det är fel när en lärare säger till en klass så här: Det skall komma en finsk flicka till klassen eller det skall komma en jugoslavisk pojke till er klass. Istället borde man bara se varje ny tillkommen i en klass som en ny kamrat, en ny MANNISKA, inte som finsk, jugoslavisk eller afrikansk.

Den tanken gav gensvar i oss andra. Vi är människor i första hand och som sådana borde vi se på varandra. Varje kategorisering kan innebära en form av diskriminering och skapar lätt murar eller ett nedvärderande medlidande.

Men det är inte bara invandrarna vi frestas kategorisera. Vi satt framför TV:n en kväll och lyss-

nade på en konsert. I en paus intervjuade programvarden kvällens solist, som forenar konstnarlig utövning med att vara mor till fyra barn.

— Hur går det att forena dessa två uppgifter? frågade intervjuaren. Hur går det att vara både diva och att stå vid diskbaljan?

Att det gick bra att forena två så vitt skilda uppgifter gjorde solisten klart för oss men att hon var diva ville hon inte gå med på.

— Det är publiken som vill ha oss till divor — Och så berättade hon att hon ofta är väldigt ensam då hon är ute på turnéer, därför att publiken vill sätta konstnären på en piedestal och den som är på en piedestal är ju i regel ensam. Lyssnaren vill att artisten skall höja sig över det vardagliga, hon skall inte vara lik honom själv och ha vanliga mänskliga problem. Artisten hyllas och beundras för sin konst men få människor bryr sig om henne som människa.

Jag hann inte lyssna mer förän jag var tvungen att ta bussen in till stan i ett ärende. På återvagen stod jag vid en busshallplats och vantade. En dam var där före mig. Hon hade en tung, spackad portfölj i handen och gnolade lite för sig själv. Genast tänkte jag: hon hör sakert till de där konstnärerna, som är ganska ensamma.

I vantan på bussen började vi småprata om likgiltiga ting. Bussen kom, vi steg på, hon strax före mig. När jag lost biljett och skulle gå gången fram, så hon: Ah, sitt här så vi kan prata litet, jag har varit ensam hela dan.

Plotsligt satt två stela svenskor som inte var presenterade för varann och pratade om både nationella och internationella fragor. Resan gick alltför fort, efter 10 min måste jag stiga av.

Jag vet fortfarande inte vem jag träffade, vet bara att hon var musiker av något slag men jag kom hem glad och inspirerad och diktarens ord kom osokt i tankarna.

byta ett ord eller två gjorde det lätt att gå alla människors mote borde vara så.

Ulrika

Norskt besök

Genom affischer och flygbladsutdelning fick Karlstad veta om det norska besöket — Tillsammans ur Stegen

Karlstad teater fick den 11 mars besök av en grupp norrmän, som uppfordrade engagerad teater på den anrika scenen. De kom från Oslo, där de det senaste året givit flera foreställningar av Peter Howards enaktare «Stegen». Direkt efter sina dagliga varv bakom affarsdisken, i skolbanken eller lararkatedern, i sjukhus eller vid kokspisen har de tagit pjasen till skiftande publikkaror.

Varmläningar från olika delar av landskapet inbjöd den norska gruppen. Efter foreställningen fick publiken tillfälle att stifta bekantskap med aktörerna och den overtygelse som formatt dem till att genomföra detta ovanliga företag. En skolman kommenterade: Peter Howard har fått in otroligt mycket väsentligt i det här korta stycket. Det kallar jag relevant kristendom.

Alla våra samvetsäktenskap

Samvetsäktenskap — vad är det? Man och kvinna flyttar ihop utan att gifta sig borgerligt eller kyrkligt. Fenomenet inverkar på statistiken i Sverige, som talar om att antalet ingångna äktenskap per år sjunkit med en tredjedel sedan 1965.

Men varför inte försöka en radikalare tolkning av vad samvetsäktenskap kunde betyda. Borde inte varje äktenskap byggas på samvetet? Vad kunde vara finare, viktigare och mer universellt?

Da får vi visserligen ge samvetet dess fulla frihet. Det vill inte stoppas i en sack. Det vill inte begränsas. Det är intresserat av mycket mycket mer än en enda överenskommelse. «du-och-jag-kommer-overens-att-hålla-ihop-om-det-inte-går-far-vi-se-hur-vi-gor-då». Samvetet är så påflugit, och har varit det i alla tider, att det vill lagga sig i de flesta avgörandena i livet. Det gör sig påmint

hos både gifta och ogifta, barn och vuxna.

När man talar om samvetsäktenskap, betyder det då att man blandat in en tredje part i äktenskapet redan från början? Vad nu då — otrohet i starten? Nej, tvärtom. Det kan betyda en förstärkt trohet. Man refererar till något som ligger utanför du-jag-overenskommelsen. Man styr efter något som är rätt, och till det ger man gensvar i sitt eget inre. Någonstans är man medveten om att det finns någon som ser och vet. Någon som har yttrandefrihet i livets allmogliga och allvarliga frågor.

Antag att två människor som vill börja ett liv tillsammans väljer att hora på den rostent, inte bara på sina egna och varandras. Från den utgångspunkten har de stora möjligheter att uppleva samvetets förnyande, befastande och starkande medverkan i äktenskaps stora äventyr. G J

Jag kunde inte somna

Jag har haft en underbar upplevelse av hur Gud kan ta bort rädsla.

En dag talade jag med en god vän om rädsla. Vi kom fram till att det var onödigt att vara rädd för sjukdomar och sant för det är sant man inte själv kan göra något åt.

Den kvällen kunde jag inte somna. Jag låg och var orolig för att jag skulle vakna mitt i natten och må illa. Plössligen begrep jag att det var någon ond makt som ville få mig rädd och få mig att ge efter för rädslan. Då blev jag arg. Jag reste mig upp i sängen och sa: Ge dig iväg härifrån, djävul! Du har inget här att göra, jag vill inte ha dig här!

Sen låg jag ner och bad Gud

att han skulle ta bort min oro. Med detsamma blev jag lugn. Det kändes som om något försvann ur rummet. Jag kunde känna hur tacket liksom kom tätt omkring mig. All oro försvann och jag somnade.

På fredagen hade vi en diskussion i skolan om man kan tro på under. För första gången sa jag verkligen att jag är kristen och tror att Gud kan göra under.

Efteråt sa min lärarinna att hon var glad att ha någon som stod för sin åsikt, fast den var impopulär. Jag förstår nu att ifall jag inte hade kort ut djävulen den där kvällen så hade jag aldrig vågat stå för min tro i skolan.

14-åring

Recepttrutan

Från den tysktalande delen av Schweiz kommer denna månads recept, från själva huvudstaden och heter också

BERNER PLATTE (Bernefäts)

Tag till 8 personer 1 kg grön bonor, farska eller djupfrysta. Vintertid kan också torkade bonor användas.

8 stora potatisar
Rokt flask, farskt eller rimmat sidflask, korv av tunga (Zungen wurst) och notkott serverar man till. Helst 2—3 olika kottsorter.

Bonorna kokas med 2 vitlöksklyftor, 1—2 gula lokar, kyndel, buljong och salt.

Potatisen skalas och kokas. Alltsammans arrangeras vackert på ett stort upplagningsfat.

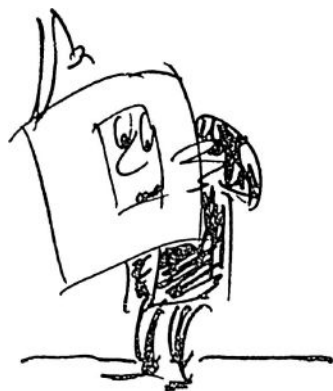
Så långt det recept jag fått från en familj i Bern. Men hur skall kottet och flasket tillredas? Stekas? Serveras kallt?

Nej, ingalunda, säger en schweiziska, som arbetar i Stockholm. Det skall vara kokt och serveras varmt. Använder man farska bonor kan man med fördel koka bonor och kott tillsammans, vilket ger en harlig smak. Annars kokar man kottsorterna var för sig eller tillsammans (var dock försiktig med salt, om rimmat flask används!). Följande dag kan man koka soppa på buljongen.

Notkottet, tillagget hon, kokas med lok, pepparkorn och lagerblad men det är viktigt att lagga kottet i varmt, ej kallt vatten. Läger man det i kallt dras vatskan ur kottet. Skall sjuda vid ca 90°, alltså ej koka (Lampiga delar hogrev, bringa el likn.)

Martha

Saxat och citerat

VI STÅR MITT UPPE I VÅR SVENSKA förvirring. Vi anpassar allt till den yttre verkligheten och mäter vårt valstånd efter en växande bruttonationalprodukt. Men valståndet håller på att atas upp bak-

från — Av vad då? — Av vårt kansliv. Av psykosomatiska sjukdomar som de kallas.

Intervju med Kjell Grede i Expressen 20 3 72

VI BEHÖVER NU MYCKEN OCH snabb förberedelse för att veta hur vi skall hantera de oerhorda nya tekniska möjligheterna att förändra och påverka individens innersta kärna.

Manniskovardet är en fiktion, ända tills vi gör något för att skydda det.

Kerstin Aner i riksdagsmotion 11 1 72

MANNISKANS KARAKTAR BETYDER mer, inte mindre, i rymdålderns och automationens tidevarv. Karaktären i människans karaktär är samvetet.

Jag tankar så här att skall finansministern tro att samvetet skall fungera riktigt den första delen av februari, bör man nog se till att det fungerar riktigt hela året.

Människans samvete måste utvecklas för att reagera. Det är viktigt att de som idag utformar skolan inte avhänder ungdomen denna väsentliga undervisning.

Sven Johansson i riksdagens allmanpolitiska debatt 3 2 72

I EN ANNAN, BRUTALARE TOLKNING kan principen «människan i centrum» bli i egentligaste mening livsfarlig.

Resultatet av att på detta sätt människan i blind och sniken hogfard ställer sig själv i centrum är just kärnan i den aktuella miljödebatten.

Leif Carlsson i Sv Dagbl 3 3 72

Den lyssnande människan Från s 8

inbjudningskortet till utställningen, ett med första pris belonat motiv i tavlingen Manniskan. Redan innan jag sett utställningen eller träffat Gerd Ekdahl, fängslades jag av tyngden och harmonin i kompositionen. Kontrasten mellan det inåtvända lyssnandet gestaltat i den slutna och textilt släta mansfiguren och det utåtvända horandet, tradet, vars krona öppnar sig som ett ora mot rymden. Omkring mannen lever vaven med oroliga knutar, massiva inplock, en rörlig struktur. Motivet är centralt för henne, säger hon själv (och för sakerhets skull har hon också skrivit det på väggen, om hon inte finns där för att förklara det!). Det är fråga om två sätt att lyssna. Man lyssnar inåt till valet, man lyssnar utåt till barnen — till de svaltande, de oartikulerade. «Det är farligt att in-

te lyssna, att utesluta sig från vetenskapen om andra och det helas globala behov...»

Barnen — Gud — världen, tre motivområden, som Gerd Ekdahl vill ringa in med sitt textila kunnande och sitt visionära måleri. Hon är själv mor till tre barn, den yngste två år, och spadbarnen, födda och ofödda, finns med i nästan alla målningar. Barnet som ligger inbuddat i moderkakan i den smala springan av ljus blir samtidigt symbol för själva livet och evigheten. Underbart festligt är gobelangen Livets trad, ett trad fyllt av små feta nyfödda barn, som hänger i klasar i livstradets krona. Gobelangen är en enda stor bejakelse, vore härligt att hanga i en BB-sal eller ett doprum. Den är både jordisk och sakral.

Men livet är inte bara gladje,

vet Gerd Ekdahl. Gobelangen Hjarta Smarta skapades «för jag vill visa att det kostar att älska. Det finns ingen kärlek som inte också innebar lidande». Hon uttrycker det med inplock av ett myller av glada tygbitar. Leksandsschalens rosor blandas med sorgens svarta sammetsband och hjartat har vävts av grova svarta och röda trasor. Den skulle jag vilja se i ett vigselrum!

«Det är underbart med strukturer, olika sorters tyger, som uttrycker olika saker», förklarar hon, och medan musiken spelar, nyfikna manskor tittar in genom fönstren och två barn spontant rusar fram till Livets trad och pekar på de många tygdockorna som sytts fast i dess krona, går man och glads åt denna friska originalitet och idestarka textilkonstnärrinna, som finns i Göteborg.

Kort nytt

ELMSTA

Elmsta i Roslagen var motespelplats för 110 deltagare i Moralisk upprustnings paskkonferens. Grupper från Finland och Norge hälsades särskilt välkomna. Det svenska deltagandet nådde från Malmö i söder till Tarendö i norr.

Vad ger Norden till världen, först genom världskonferensen i Caux i sommar? Med denna fråga som siktpunkt diskuterades konkreta planer och insatser under de närmaste månaderna. En familj berättade om en basar till förmån för Caux, som de genomfört under många familjers medverkan och med gavor från andra länder. Den inbringade ca 8 000 kr.

Arbetsgrupper tog upp frågor inom näringslivet och skolan. I tre scener gavs på påskafton dramatiska illustrationer till handlingar som inträffat nyligen inom skola, industri och jordbruk.

En ung arbetare som kommit i kontakt med Moralisk upprustning strax före påsk berättade om konferensen. «För bara några veckor sedan kallade jag mig ateist och gudsförnekare. Det gör jag inte längre. Det dumaste som finns är att förneka något som man inte kan motbevisa. Jag hoppas att jag skall få en arlig kontakt med Gud så snart som möjligt.»

I en finsk familj hade språkfrågan givit anledning till splittring. Vid påsken sammanfattade familjefadern sina intryck på svenska, ett språk som han tidigare hatat. Han sade att broar byggts i familjen och mellan de nordiska länderna.

Personligheten...

Från sid 3

kraver oberoende är de som är mest beroende av sina åsiktslikar. Likformigheten med den egna gruppen är i själva verket deras verkliga säkerhet. Det är särskilt tydligt bland grupper som revolterar mot samhället som sadant, men som själva i minsta detalj följer det monster i kläder och vanor som råder inom deras eget lilla samhälle. Och vi alla är mer eller mindre besatta av den akomman.

Personligheten har faktiskt ett behov av att vara beroende — be-

roende av Gud. Det går i själva verket inte att vara oberoende av människor utan att vara beroende av Gud.

När jag förstod att jag behövde ge mitt liv till Gud, blev jag plagsamt medveten om allt det onda jag gjort, som måste gottgöras. Till halften älskade jag allt detta, till halften avskydde jag det. Det måste bort. Men det var mycket svårare att överlåta min egen vilja och ställa mitt liv till Guds förfogande. Det kostade mig blod.

Kampen går vidare från generation till generation. En gång när en av våra pojkar var liten hade han en besvarlig dag. Hans krav på oberoende stötte på pat-

rull hos alla andra. Det slutade med att han började grata. När han hade lagt sig på kvällen, sade han: «Men mamma, det är så svårt att vara god.» Hans mamma svarade: «Skulle du vilja bli Jesus om att hjälpa dig med att bli god?» Han övervägde förslaget en stund och kom sen med sitt utlåtande: «Jag tror jag försöker själv en gång till.»

Människans behov står i direkt motsats till hennes begär. De skar tvärs över varandra som bjalkarna i ett kors. Och i den punkt där jag later det som jag mest av allt behöver korsa över det som jag mest av allt begär, där blir korset verkligt för mig.

CAUX

15 unga italienare från Rom i åldern 18 till 27 år satte upp skadespelet «Genom tradgårdsmuren» av Peter Howard har under påsken. De hade börjat träna in rollerna redan i september förra året och har hitintills uppfört skadespelet nio gånger på «Teatro San Genasio» i Rom. Utgifterna har täckts genom egna medel och genom insamlingar.

ETIOPIEN

Lararinstitutet i Asmara har lanserat ett program med Moralisk upprustnings filmer. Därför att en student vid skolan bett rektorn om förlåtelse för sitt hat och nu ville leva annorlunda hade denne tagit initiativet till visningarna. Programmet består av åtta filmer till vilket 100 studenter anmält sig. En av dem kommenterade: «Jag har försökt många gånger att förändra människor men lyckats mindre bra. Jag försökte ändra en av mina kamrater genom socialismen. När han inte gillade det, blev jag aggressiv, men följden blev att han började hata mig. Till slut försökte jag med Moralisk upprustnings idéer och berättade att jag fuskat i skolan och stulit från mina föräldrar. Det intresserade honom.»

PARIS

Under fyra dagar strömmade människor in till Moralisk upprustnings centrum i Paris, där föreställningar gavs av skadespelet «Spel för öppen rida». Efter varje föreställning blev det livliga diskussioner mellan skadespelare och publik och ibland även till efter midnatt.

Bangladesh

Från sid 4

dan 1 maj

På grund av den situation som råder i Bangladesh är det många som inte kan betala för resor och uppehåll. En äldre norsk affärsman beslutade att som sitt bidrag till att finansiera resor från Bangladesh till Panchganj ge det belopp han varje månad får i folkpension. Slakt och vänner följde hans initiativ. Hittills har 16 000 Nkr kommit in för detta ändamål.

Redaktör Lala erbjöd undervisningsministern att HIMMAT skulle ställa gåvoprenumerationer till förfogande för de 6 universiteterna och de 393 högskolorna i Bangladesh. Sedan har Lala uppmanat läsare av HIMMAT att hjälpa till med kostnaderna för detta. I Norge har gensvaret varit spontant. Omgående kom det in 37 prenumerationer till förmån för högskolorna i Bangladesh.

Jens J. Wilhelmsen

Naviger riktig ved valg av Dcres båt —

KMV
WORTH for gode sjøeigenschaften

100 200 300 400 450 V100 V100GE V100S V101 V101L V101R DC V101R CC

FORHANDLER

KRISTIANSAND MEK VERKSTED

Diriger Deres
import via

KRISTIANSAND

med sine gode
forbindelser fra
utlandet

**Vi tilbyr Dem
lagring, fortolling
og distribusjon**

KST Spedisjon A/S

Havnebygget,
Kristiansand

Bruk

kvalitetsprodukter

fra

A S SABA

Exklusiv swimmingpool

i glasfiberarmerad plast

(6-8 mm vaggjocklek)

13.800:-

Bahama-Pool är formgjuten och fullt färdig för montering på plats. Ni slipper härigenom helt ifrån arbete och kostnader för formsättning, spackling, målning och underhåll. Den kraftigt armerade polyesterplasten har en enastående styrka och elasticitet.

Bahama-Pool levereras komplett med reningsfilter, förvarmare, braddavlopp, bottenavlopp, inbyggd belysning samt mahognytrappa med rostfria ledstänger. Pris endast 13 800 – kr fritt fabrikk inkl. 2 servicebesök (exkl. moms).

Vi levererar utrustning till pooler i betong och andra material samt poolkemikalier.

Vår goda service är en säkerhetsfaktor att räkna med!

Begär att få vår fyrfärgsbroschyr!

BAHAMA-POOL AB

Box 145, 542 00 Mariestad
Tel 0501/145 64

BÅTPLANER?

Rådfråga

Båt-PONTUS

Göteborgs

Frihamn

Tel: 031-510704

Båt
PONTUS